

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งที่จะศึกษาความแตกต่างของการปรับตัวของเด็กที่มีลำดับการเกิดต่างกัน คือ เป็นลูกคนโต คนกลาง และคนเล็ก โดยใช้คะแนนจากแบบสำรวจปัญหาของมูนนี่ (The Mooney Problem Check Lists) เป็นหลักและมีคะแนนความเห็นเกี่ยวกับการปรับตัวของนักเรียนเป็นรายบุคคลจากครูประจำชั้นเป็นสิ่งสนับสนุน โดยมีข้อตกลงในการวิจัยว่า การปรับตัวก็ควาหมายถึงการไคคะแนนจากแบบสำรวจปัญหามูนนี่น้อยกว่า ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เป็น ลูกคนโต คนกลาง และคนเล็ก มีปัญหาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 11 คำน
2. นักเรียนที่เป็นลูกคนโต คนกลาง และคนเล็ก มีปัญหารวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความเห็นจากครูประจำชั้นเกี่ยวกับการปรับตัวของนักเรียนเป็นรายบุคคล มีความสัมพันธ์กับคะแนนปัญหารวมทุกด้านของนักเรียนเท่ากับ 0.715

ผลการวิจัยคัดค้านสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ทั้ง 2 ประการคือ น่าจะมีความแตกต่างของการปรับตัวกับลำดับการเกิดที่ต่างกันและลูกคนกลางมีการปรับตัวได้ดีที่สุด

ถ้าจะพิจารณาจากปัญหาทั้ง 11 คำนของมูนนี่ จะแยกได้เป็นคำนใหญ่ ๆ คือ ปัญหาคำนครอบครัว สังคม สภาพความเป็นอยู่ บุคลิกภาพ เศรษฐกิจ สุขภาพ และเชาปัญหา ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่า ลูกคนโต คนกลาง และคนเล็ก มีปัญหาทุกคำนไม่ต่างกันนี้สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของฟิลิป คอร์เซลโล (Phillip Corsello, 1973) ซึ่งศึกษากับเด็กนักเรียนประถมาระดับ 4 และพบว่าลำดับการเกิดไม่มีผลต่อเด็กชายและเด็กหญิงในการ

รับรู้ความรักของพ่อแม่ อีกหนึ่งไม่มีผลกับการปรับตัวทางสังคมของเด็กหญิง¹ แฮร์รี่ แมคเกอร์ก และไมเคิล เลวิส (Harry McGurk and Michael Lewis, 1972) ศึกษาพฤติกรรมทางสังคมกับลำดับที่การเกิด ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของพฤติกรรมทางสังคมกับลำดับที่การเกิดที่ต่างกัน² คอช (Koch, 1957) พบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างแบบแผนทางคำนิยามหรือจำนวนเพื่อนของผู้ที่เป็นบุตรคนแรกและบุตรคนที่ 2 ของครอบครัวซึ่งรักแย่งกับ มิลเลอร์ และมารูยามา (Miller and Maruyama, 1976) ที่พบว่าลูกคนกลางและคนสุดท้ายมีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลดีกว่าลูกคนโต⁴ นอกจากนี้แกนด์ (Gandy, 1973) ยังพบว่าไม่สามารถใช้ลำดับที่การเกิดประกอบการเข้าใจหรืออธิบายพัฒนาการของพฤติกรรมและบุคลิกภาพของมนุษย์ได้ สถานภาพของมนุษย์เพียงแต่เป็นสิ่งที่เพิ่ม

---

¹ Phillip Corsello, "Birth Order and Children's Perceptions of Love Authority and Personality Adjustment," Dissertation Abstract (December 1973) : 3132 - A.

² Harry McGurk and Michael Lewis, "Birth Order : A Phenomenon in search of and Explanation," Developmental Psychology 7 (November 1972) : 366.

³ John A. Clauson, "Family, Socialization and Personality," Review of Child Development Research Vol 2 (Lois Wladis Hoffman & Martin Hoffman (editors) New York : Russell Stage Foundation, 1966) p.23.

⁴ Miller and Maruyama, "Ordinal Position and Peer Popularity," Journal of Personality and Social Psychology 33 (February 1976) : 123 - 131.

การกำหนดสิ่งแวดล้อมทางสังคมและประสบการณ์ทางจิตวิทยาเท่านั้น¹ ผลการวิจัยของแกนดี้ นี้สอดคล้องกับการวิจัย สุทธิชัย ที่พบว่า ลำดับการเกิด ไม่มีผลทำให้บุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแตกต่างกัน² สำหรับทางด้านเชาวน์ปัญญานั้น สคูโนอเวอ์ (Schoonover, 1959) พบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างพี่น้องในเรื่องของเชาวน์ปัญญา หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน³ สอดคล้องกับแฟร์ลีย์ (Fareley, 1967) ที่พบว่า ลูกคนโตและลูกคนอื่น ๆ มีความต้องการสัมฤทธิ์ผลและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนไม่แตกต่างกัน⁴ นอกจากนี้งานวิจัยในประเทศไทยที่สนับสนุน สคูโนอเวอ์ และแฟร์ลีย์ คือ ปิฎากรณ์ ชูตั้งกร พบว่า ลำดับการเกิดไม่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลรวมและรายวิชาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ⁵ แก้วตา คณะวรรณ พบว่าลำดับการเกิดและเพศ

---

¹Gerald L Gandy, "Birth Order and Vocational Interest," Developmental Psychology 9 (November, 1973) : 406 - 410.

²การวิจัย สุทธิชัย "ลำดับการเกิดและบุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต แผนกจิตวิทยาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522).

³Scoonover, The Relationship of Intelligence and Achievement to Birth Order, Sex of Sibling and Age Interval, "Journal of Educational Psychology 50 (August, 1969) : 145.

⁴Frank H. Fareley. "Birth Order, Achievement Motivation and Academic Attainment," : 256.

⁵ปิฎากรณ์ ชูตั้งกร, "ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางสังคมกับสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520).

ไม่มีผลทำให้สัมฤทธิ์ผลของนักเรียนต่างกัน¹ ชัดแย้งกับ นุตทัลและคณะ (Nuttal E.V. et al, 1976) ที่พบว่าลูกคนแรกที่เป็นนักเรียนหญิง มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่าลูกคนรอง² เอลเดอร์ (Elder, 1962) ลีและสจวต (Lees and Stewart, 1957) สแชคเตอร์ (Schachter, 1963) โรซซี่ (Rossi, 1965) และคักลาส (Douglas, 1967) นี้พบว่านักเรียนที่เป็นลูกคนแรกมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่าลูกคนรอง³ สอดคล้องกับ ปารีชาติ จันทรเพ็ญ ที่พบว่าลูกคนโตมีแรงจูงใจไปสัมฤทธิ์สูงกว่าลูกคนอื่นอย่างมีนัยสำคัญ⁴

การที่ลำดับการเกิดไม่มีผลต่อการปรับตัวของนักเรียนตามผลการวิจัยนี้ อาจจะเนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งน่าจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีกว่านักเรียนต่างจังหวัด เช่น พ่อแม่ได้รับการศึกษาสูงขึ้นกว่าแต่ก่อน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการมากขึ้น เนื่องจากเป็นเขตเมืองหลวง ซึ่งเป็นศูนย์กลางการศึกษาต่าง ๆ มีการเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูก พ่อแม่

¹ แกวตา คณะวารรณ, "ความสัมพันธ์ของลำดับการเกิดกับบุคลิกภาพบางด้าน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520).

² Eva Vazquez Nuttal and et al, "The Effects of Family Size, Birth Order, Sibling Separation and Crowding on the Academic Achievement of Boys and Girls. "American Education Research Journal 13 (Summer 1976) : 217.

³ Lois Wladis Hoffman and Martin L. Hoffman, Review of Child Development Research (New York : Russell Sag Foundation, 1971) pp.22 - 21.

⁴ ปารีชาติ จันทรเพ็ญ "ลำดับการเกิดและแรงจูงใจไปสัมฤทธิ์ของวัยรุ่น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522).

จึงเข้าใจความรู้สึกและความต้องการของเด็กได้มากกว่า นอกจากนี้ สถานพยาบาล
ที่มีอยู่จำนวนมากพร้อมทั้งการประชาสัมพันธ์ด้านสุขภาพ อาจทำให้พ่อแม่เกิดความวิตก
กังวลในสถานสุขภาพและอนามัยของลูกลง พ่อแม่จึงมีสุขภาพจิตดีขึ้น อีกทั้งสภาพ
เศรษฐกิจของสังคมกรุงเทพฯ ควรจะดีกว่าต่างจังหวัด ดังเช่นปรากฏการณ์นี้ ถิ่นเขต
ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพฯ มีการปรับตัวดีกว่า กลุ่มตัวอย่างในต่างจังหวัดอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติ¹ นอกจากนี้วิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกโดยไม่ได้เน้นถึงความสำคัญของ
ลูกคนโต คนกลาง หรือคนเล็ก คนใดคนหนึ่ง แต่จะพยายามให้ความรักและการควบคุม
ไม่ต่างกัน ดังมีงานวิจัยของวารินทร์ ม่วงสุวรรณ ที่พบว่า กลุ่มลูกคนโต คนกลาง และ
คนเล็ก ได้รับความรักและถูกควบคุมจากพ่อแม่ ไม่แตกต่างกัน อีกทั้งยังมีความเชื่อเพื่อ
และวินัยทางสังคมไม่ต่างกันด้วย² สอดคล้องกับประณต เล็กสวาสดี ที่พบว่า ลูกคนโต
คนรองและคนเล็ก ใค้คะแนนการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก ไม่ต่างกันทั้งชายและ
หญิง นอกจากนี้ยังใค้คะแนนความเป็นผู้นำไม่ต่างกันด้วย³ ดังนั้นลูกจึงมีความรู้สึก
ว่าได้รับความรักและความเอาใจใส่จากพ่อแม่ไม่แตกต่างกันมีผลทำให้ปรับตัวไม่แตกต่าง
กันอีกด้วย ชลธิแวน เชื่อว่า การพัฒนาบุคลิกภาพ มีผลมาจากสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล

¹ ปรากฏการณ์ ถิ่นเขต, "ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่าง
บุคคล ความเกรงใจ และการปรับตัว" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515).

² วารินทร์ ม่วงสุวรรณ, "ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความ
รักและแบบควบคุม ความเชื่อเพื่อและวินัยทางสังคม" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517).

³ ประณต เล็กสวาสดี, "ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การ
ซึ่งผู้อื่น พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำ และความรู้สึกรับผิดชอบ" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517).

ในครอบครัว ถ้าในครอบครัวมีความรักใคร่ซึ่งกันและกัน มีความเป็นอยู่ที่อบอุ่นพอจะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจและปรับตัวในสังคมได้อย่างดี¹.

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมาจากครอบครัวชั้นกลางเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งผลจากการวิจัยของ ฉวี กาหปี่ พบว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ มีปัญหาในการปรับตัวต่างจากครอบครัวชั้นกลางอย่างมีนัยสำคัญ² พ่อแม่ของนักเรียนที่มาจากครอบครัวชั้นกลางยอมได้รับการศึกษามากกว่า และมีฐานะทางเศรษฐกิจรวมถึงสภาพความเป็นอยู่ดีกว่า ครอบครัวชั้นต่ำ จึงมีผลสู่การอบรมเลี้ยงดูลูกโดยตรง ที่จะเลี้ยงดูลูกให้เท่าเทียมกัน มีผลการวิจัยของมธุรส วีระกำแหง พบว่า แม่ไทยและแม่จีน ฝึกบุตรคนแรก และน้อง ๆ ให้พึ่งตนเอง และยับยั้งการพึ่งตนเอง ไม่แตกต่างกัน³ เมื่อลูกได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่เท่าเทียมกันก็ไม่เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ หรืออิจฉาริษยาซึ่งกันและกัน จึงมีปัญหาไม่แตกต่างกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่าแนวความคิดของแอดเลอร์ (Adler) ตั้งขึ้นตั้งแต่ ค.ศ. 1929⁴ คือผ่านมาแล้วประมาณ 50 ปี ในช่วง 50 ปีนี้อาจจะมีการเปลี่ยนแปลง

¹ Harry S, Sullivan, Personal Psychopathology (New York, W.W. Norton & Company Inc, 1965) p.5.

² ฉวี กาหปี่, "การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพ และความสามารถในการปรับตัวในโรงเรียนของนักเรียนที่มาจากครอบครัวชั้นกลางและชั้นต่ำ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยาบัณฑิต มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512).

³ มธุรส วีระกำแหง, "ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การคิดแบบไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง การอบรมเลี้ยงดูในการฝึกให้พึ่งตนเองและในการยับยั้งการพึ่งตนเองของเด็กไทยเชื้อชาติไทย และเด็กไทยเชื้อชาติจีนในระดับอนุบาล" (ปริญญาโท สาขาจิตวิทยาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515)

⁴ Hall Lindzey, Theories of Personality (New York, John Wiley & Sons, Inc, 1976) p.125.

เกี่ยวกับทัศนคติของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูลูกโดยมีธรรมชาติจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กที่ขึ้น เพราะผลจากงานวิจัยที่เกิดขึ้นในปัจจุบันจำนวนมากมายืนยันที่ยกมากล่าวข้างต้นได้เป็นเครื่องยืนยัน ถึงความไม่แตกต่างกันระหว่างลูกคนโต คนกลาง และคนเล็ก Adler เองเคยกล่าวไว้ว่า ถ้าพ่อแม่เตรียมตัวเตรียมใจลูกคนแรกสำหรับการมาของน้อง และยังคงแบ่งความรัก ความเอาใจใส่ให้เช่นเดิมแล้ว ลูกคนแรกก็จะเติบโตขึ้นเป็นคนมีลักษณะรับผิดชอบ และคุ้มครองคนอื่นได้ ส่วนลูกคนรองที่แอดเลอร์กล่าวว่า มักจะมีความไม่มั่นใจเยือกเย็นและปรับตัวได้ดีกว่าลูกคนอื่น แต่ก็มักจะเป็นคนกระตือรือร้นและขี้อิจฉา ลูกคนสุดท้ายมักได้รับการตามใจ จึงเป็นเด็กที่มีปัญหาพอ ๆ กับลูกคนแรก¹ ดังนั้น หากพ่อแม่ให้ความรัก แก่ลูกเท่าเทียมกัน ความเอาใจใส่ และความควบคุมเหมือนกัน ก็อาจทำให้ลูกเติบโตขึ้น โดยมีการปรับตัวไม่ต่างกันก็ได้

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับลำดับที่การ เกิดและตำแหน่งของพี่น้องภายในครอบครัว ซึ่งมีผู้ศึกษาไว้เป็นจำนวนมากนั้นยังมีผู้ศึกษามากเท่าไรก็จะยิ่งได้ผลขัดแย้งกันมากขึ้นเท่านั้น ผลที่ได้จึงแสดงให้เห็นทราบว่าความรู้สึกทางจิตใจ เกี่ยวกับตำแหน่งความเป็นพี่หรือน้องของเด็ก อาจจะไม่มีความสัมพันธ์กันกับลำดับที่การ เกิดของเด็กเลย²

นอกจากนี้อาจจะมีตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจจะมีผลกระทบต่อ การปรับตัวนอกเหนือไปจากลำดับที่การ เกิด เช่น เพศในกลุ่มพี่น้อง ฯลฯ พบว่าเด็กที่มีพี่น้องเพศเดียวกัน จะมีความตึงเครียดน้อยกว่าเด็กที่มีพี่น้องต่างเพศกัน ฯลฯ อภิปรายว่าเนื่องมาจากการแข่งขันระหว่างเพศ บิดามารดาอาจชอบเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย หรือชอบเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง ทำให้เกิดการริษยา³ ช่วงห่างระหว่างอายุของพี่น้อง ก็มีผลต่อ

¹Alfred Adler, Social Interest (New York : Putman's Son's, 1939), pp.(229-241).

²Ronald C. Johnson and Gens R.Medinnus, Child Psychology, U.S.A. John Wiley & Sons. 3d ed 1973 p.220.

³Ibid, p.221.

ความสนใจของเด็กๆที่และน้องมีอายุแตกต่างกันมาก ความสนใจในเรื่องต่างๆ ของพี่และน้องจากแตกต่างกัน¹

มีข้อควรพิจารณาอีกอย่างหนึ่งเกี่ยวกับแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาที่ใช้เป็นหลักใหญ่ในการวิจัย กับคะแนนที่ประเมินได้จากครูเกี่ยวกับการปรับตัวของนักเรียน เป็นรายบุคคล ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.715 ทดสอบโดยค่า t-test พบว่ามีความสัมพันธ์กันจริงที่ระดับ .05 นั้นแสดงว่า นักเรียนประเมินตนเองได้ใกล้เคียงพอสมควร กับที่ผู้อื่นประเมินให้

ดังนั้น เป็นที่น่ายินดีหากบิดา มารดา ของกลุ่มตัวอย่างจะมีการเลี้ยงดูบุตร ซึ่งทำให้มีผลในการปรับตัวไม่ต่างกันของบุตรนี้ และควรเป็นข้อคิดคำนึงของบิดา มารดา ท่านอื่นๆ หรือผู้ที่กำลังจะเป็นบิดา และมารดาต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

¹Ibid,